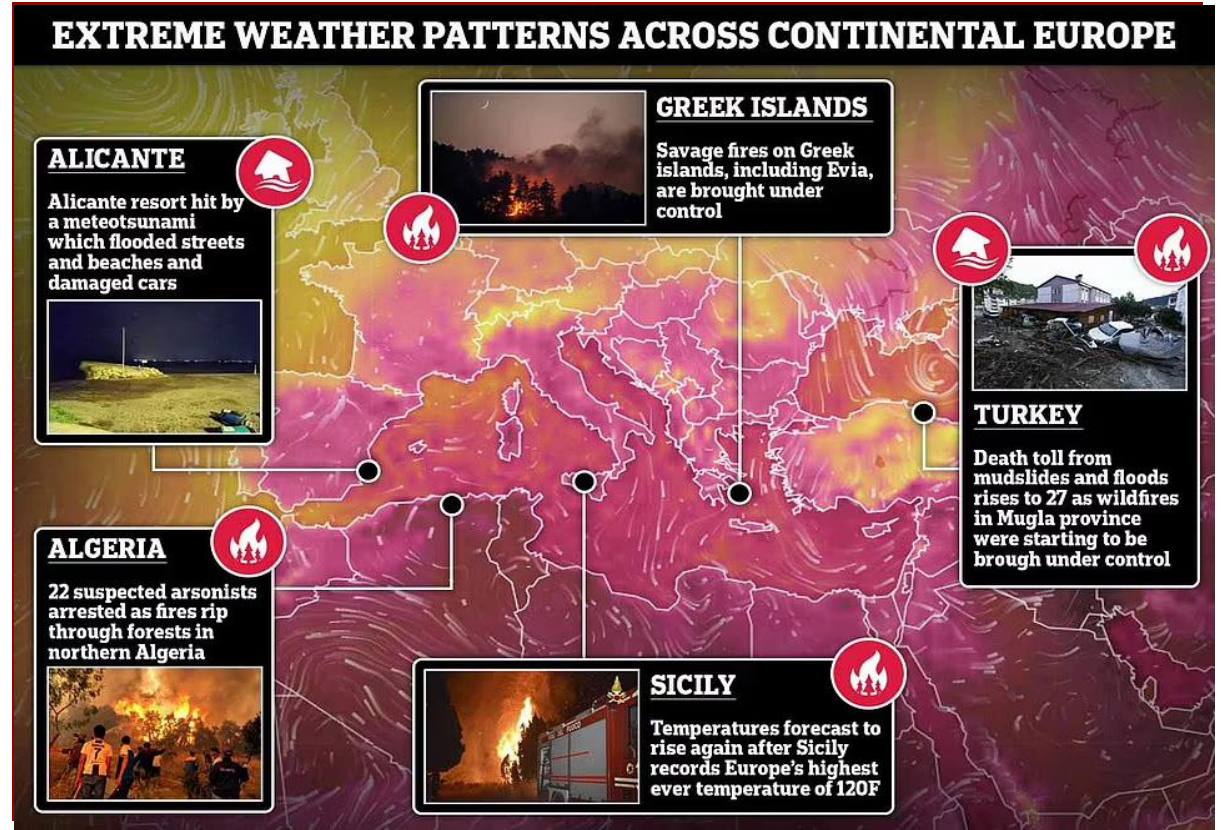

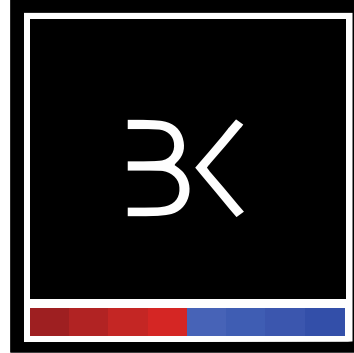
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

CORONA-EKONOMİ BÜLTENİ

13 Ağustos / 2021

Bu rapor; Covid-19 virüsünün dünya ekonomilerinde yarattığı ekonomik krizi, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Yine Sel, Yine Felaket Bilanço!

- ❑ Son birkaç aydır bültenlerimize hep bir aşırı hava olayının yol açtığı felaketle başlamak zorunda kalıyoruz.
- ❑ Bu hafta acı haber Batı Karadeniz'den geldi: Şiddetli yağışlarla birlikte etkili olan sel ve heyelanların bilançosu ağırlaştı.
- ❑ Yaşanan felakette can kaybı Kastamonu'da 25'e, Sinop'ta ise 2'ye çıktı. Bartın'da ise bir kişi kayıp durumda. Ve ne yazık ki bölgeden alınan duyum ve videolar ile bu bilançonun daha da ağırlaşması bekleniyor!
- ❑ Amerika'dan Avrupa'ya kadar Dünya'nın pek çok bölgesinde görülen bu aşırı hava olaylarının bilim adamlarınca işaret edilen başlıca nedeni küresel ısınma, sorumlusu ise insan...
- ❑ *Toplam 234 bilim insanı ve 195 hükümet tarafından onaylanan ve bu hafta yayınlanan IPCC Değerlendirme Raporu'na göre, insan faaliyetleri kaynaklı emisyonlar, gezegenin değişmesinin ve daha az istikrarlı hale gelmesinin temel sebebi olarak görülürken bu etkilerin bazılarının geri dönüşü bulunmuyor.*
- ❑ Emisyon azaltımına yönelik en iddialı adımların atıldığı senaryoda dahi ortalama küresel sıcaklık artışının gelecek 20 yıl içinde 1,5 dereceye ulaşacağı hatta bu seviyeyi aşacağı tahmin ediliyor.

Bozkurt'da Yaşananlara Dair

- ❑ Onlarca yıldır bilim insanlarının sürekli uyardığı ancak ne yazık ki yalnızca entelektüel tartışmalara konu olan küresel ısınmanın başlıca sorumlusunun «insan» olduğunu biliyoruz bilmesine de bu konuda şimdiye kadar ne gibi önlemler aldık ve bundan böyle ne yapmayı düşünüyoruz kısmı gerçekten önemli'den ziyade hayati boyuta taşınmış oldu..
- ❑ Bir de plansız ve çarpık yapılaşmanın bu tür afetleri daha da şiddetlendirdiği konusu var ki bu durumu daha önce Giresun ve Düzce'de yaşamıştık. Bu defa da adres Kastamonu'nun Bozkurt ilçesi oldu.
- ❑ Sosyal medya ve basından görüldüğü üzere Bozkurt'da durum pek daha bir içler acısı yaşatacak türden; çöken binalar ve denizde kaybolan insanlar var..

Bozkurt'da Yaşananlara Dair

- Sosyal medyadaki bir tweet aslında bu yaşananların bedelinin neden bu denli ağır olduğunu gözler önüne serecek türden:

 duygu cihanger ribeiro
@aciyesil

Felakete dair öğrenilmesi gereken çok detay var ancak; [#Bozkurt](#) ve Abana'da 1985 yılından bugüne yoğunlaşan ve sıklaşan yerleşim dokusu göz ardı edilemez.

2000'lerle birlikte yollar genişlemiş, dere yatağı ve ağzında çok katlı yapılaşma başlamış [#bozkurtyokoldu](#) ++

BOZKURT | Kastamonu

1985 2002 2010 2021

Bozkurt'da Yaşananlara Dair

- ❑ Bir de HES meselesi var ki daha önce Giresun felaketinde bu durum gündeme gelmişti.
- ❑ Elektrik enerjisi üretme amacıyla kurulan HES'ler; barajlar gibi nehir yataklarına kurulur. Hidroelektrik, en önemli ve yaygın olarak kullanılan yenilebilir enerji kaynağıdır.
- ❑ Ancak bu HES'lerin bulunduğu bölgelerde yerleşim alanının olması veya kurulumu Metalürji Mühendisi Yunus Emre Yetim'in Euronews yazısında belirttiği üzere:
  - ✓ Bölgenin ekosistemine zarar verebilir ve arazi kaybına neden olabilir.
  - ✓ Buharlaştırma yoluyla su kaybına neden olur.
  - ✓ Yapım aşamasında doğal habitatı bozar ve çevreye zarar verir.
  - ✓ HES'in olduğu bölgelerde erozyon ve sel oluşumunda artış gözlenmiştir.
  - ✓ HES'in planlandığı bölgelerde yaşayan insanların yer değiştirmesi ihtiyacı doğar.
  - ✓ Zayıf inşaat, doğal afetler veya sabotaj nedeniyle meydana gelen bir arıza, nehir aşığı yerleşim yerleri ve altyapı için felaket sonuçlar doğurur.

Bozkurt'da Yaşananlara Dair

- ❑ Türkiye'de toplam elektrik üretiminin %17'si HES'ler yolu ile yapılmakta.
- ❑ Kastamonu'da İşletmede olan HES'lerin ilçe bazında dağılımına* baktığımızda ise 31 MWe ile ilin toplam kapasitesinin %38'inin sadece Bozkurt ilçesinde olduğunu görüyoruz.

Kastamonu Hidroelektrik Santraller			
İşletmedeki HES'ler			
Santral Adı	İlçe	Firma	Güç
Ebru HES	Bozkurt	Tesla Enerji	31 MW
Berke HES	Cide	Elbi Enerji	9,38 MW
Yunuslar HES	Çatalzeytin	HES Enerji Üretimi	7,96 MW
Aybige HES	Devrekani	Yek Enerji Üretim AŞ	6,39 MW
Yavuz HES	Küre	Usluel Enerji	5,80 MW
Samatlar Regülatörü ve HES	Araç		5,78 MW
Zala HES	Araç	Ahmet Hakan Elektrik	5,42 MW
Kuzkaya HES	Araç	Murat Kaan Elektrik Üretim AŞ	5,02 MW
Akkaya HES	Merkez	Med Enerji	4,40 MW
Kızılçam HES	İhsangazi	YBT Enerji	1,32 MW
ÖZET: Kastamonu, İşletmedeki HES'ler : 10 santral, 82 MWe			

*Veriler Enerji Atlası web sitesinden alınmıştır

Ağustos PPK'sından Enflasyon Riskleri

- ❑ Bu hafta yapılan aylık PPK (Para Politikası Kurulu) toplantısından faizde bir değişiklik çıkmadı. Enflasyon beklentileri dikkate alındığında zaten mantık çerçevesinde herhangi bir değişiklik olması beklenmiyordu.
- ❑ Ancak geçen haftaki bültende konu edindiğimiz üzere faiz üzerindeki siyasi söylemler, belli kesimlerce döviz kuru ve bono faizi üzerinde bir miktar spekülasyon yapılmasına neden oldu.
- ❑ Bu ayki PPK bültenini incelediğimizde son derece önemli bir sözlü yönlendirmenin olduğunu görmekteyiz: «Enflasyonda kalıcı düşüğe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşıncaya kadar politika faizi, güçlü dezenflasyonist etkiyi muhafaza edecek şekilde, enflasyonun üzerinde bir düzeyde oluşturulmaya devam edilecektir.»
- ❑ Küresel iklim koşullarına ve ekonomiye dikkat çeken metinde enflasyon riskleri olarak; «Son dönemde ithalat fiyatları ve yönetilen/yönlendirilen fiyatlardaki artışların yanı sıra, talep koşulları, bazı sektörlerdeki arz kısıtları, açılmanın etkisiyle yaz aylarında enflasyonda görülebilecek oynaklıklar ve enflasyon beklentilerindeki yüksek seviyeler, fiyatlama davranışları ve enflasyon görünümü üzerinde risk oluşturmaya devam etmektedir.» cümlesi var.
- ❑ *TCMB, özetle enflasyon risklerini ithal kaynaklı kur riski, üfe/tüfe makası, talep artışları, sektörel üretim darboğazları, yaz aylarında enflasyon dalgalanmaları ve beklenti olmak üzere tam 6 farklı çeşit nedene bağlamış...*

TÜİK' den Kamuoyu Duyurusu

- ❑ TÜİK, kamuoyunda işsizlik ve enflasyon gibi kurum tarafından zaman zaman metodolojisi değiştirilerek açıklanan verilerin inandırıcılığını kaybetmesi nedeni ile artık kendi sitesinden kamuoyu duyuruları yayınlamaya başladı.
- ❑ Konunun temeline inilecek olursa TÜİK ve MB gibi kurumların sürekli olarak yönetici değişikliği yapması ile çoğu zaman açıklanan resmi rakamlar ve yaşananlar arasında farklılıkların oluşması başlıca etkenlerden sayılabilir.
- ❑ Kurumun 11 Ağustos'da yayınladığı duyuruda son üç paragraf, metodoloji ve görev değişikliklerine atfedilmiş gözükmetedir:
- ❑ *«Başta işgücü ve fiyat endeksleri olmak üzere TÜİK tarafından üretilen istatistikler Avrupa Birliği ve dünya genelinde geçerli olan, uluslararası kurumlar tarafından tavsiye edilen yöntem, tanım ve kavramlar kullanılarak hesaplanmaktadır. İstatistiklerin üretiminde kullanılan söz konusu kavram ve yöntemler, yerli ve yabancı kurum ve kuruluşların değerlendirmelerine açık olduğu gibi, TÜİK internet sayfasından kamuoyu ile paylaşılmaktadır.*
- ❑ *Avrupa Birliği İstatistik Kurumu (Eurostat) tarafından her yıl düzenli olarak yapılan değerlendirmelerde TÜİK tarafından üretilen istatistiklerin uluslararası norm ve standartlara uygunluğu teyit edilmektedir.*
- ❑ *Ayrıca, Kurumumuzda son dönemde yaşanan görev değişiklikleri ilgili mevzuat ve liyakat çerçevesinde gerçekleştirilen bürokratik işlemlerdir.»*

Otomobilde ÖTV Düzenlemesi

- ❑ Motor hacmi 1,600 olan araçlarla 50 kW'ya kadar elektrikli motora sahip 1,800 cm³ motor hacimli hibrit araçların satışında uygulanan özel tüketim vergisine (ÖTV) esas olan matrah sınırları artırıldı. Bu düzenleme otomobil fiyatlarında düşüşü beraberinde getirecek.
- ❑ Motor ve kW kıstasını sağlayan araçlarda ÖTV değişikliği sonrası fiyatlarda 46-53 bin arası düşüşler oldu.
- ❑ Türkiye’de otomobil satışları, yüksek dolaylı vergi (ÖTV) ve kredi koşullarına rağmen artış kaydetmektedir. ODD verilerine göre Ocak-Temmuz 2021 tarihleri arasında yerli ve ithal olmak üzere toplam 442.550 aracın perakende satışı gerçekleşti.
- ❑ Otomotiv sektörü yetkililerin verdiği bilgiye göre elektrik motorlu araçlar için yan sanayinin %70 ‘i yetersiz olarak ifade ediliyor.

Fenerbahçe Token ve FAN Token'ları..

- ❑ Bu hafta başında Paribu iş birliği ile taraftar token'ı ihrac eden Fenerbahçe'nin haberi vardı.
- ❑ Fenerbahçe Token, bugün itibarıyla işleme açıldı. Açılışın ardından gelen yoğun talep Paribu'nun ara ara kilitlenmesine neden olurken, Fenerbahçe Token 160 liranın üzerini gördü.
- ❑ Ancak Fenerbahçe taraftar token'ı Türkiye'de spor kulüplerinde bir ilk değil, Galatasaray, Trabzonspor ve Göztepe SK gibi takımların da kendilerine ait token'ları kripto piyasasında işlem görmekte.
- ❑ Bunun dışında yurt dışındaki kulüpler arasında da popüler olan taraftar token'ları ile futbolculara ödeme bile yapılmakta.
- ❑ Örneğin Dünya'nın en iyi futbolcusu L. Messi Barcelona'dan Paris Saint Germain'e transfer olduğunda kendisine yapılan ödemenin bir bölümü de PSG Fan Token ile olacağı açıklandı.

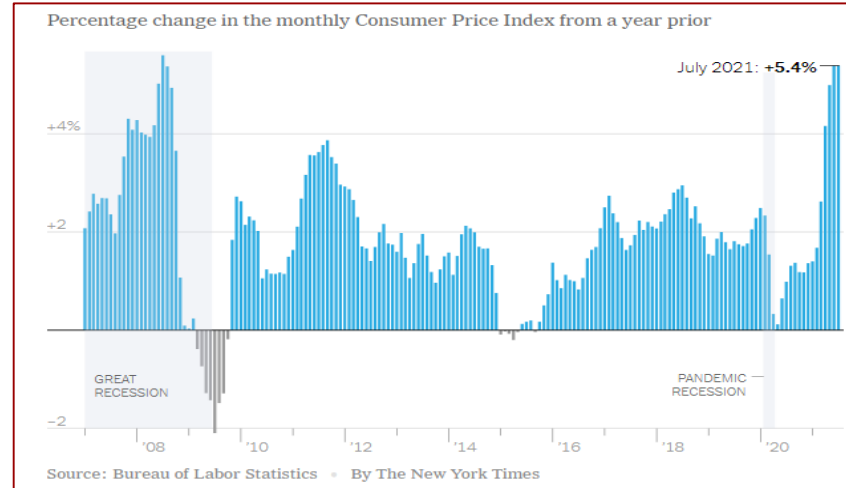
Swap Anlaşmaları vs Rezerv Tartışmaları

- ❑ Bu hafta Güney Kore MB ile TCMB arasında 2,3 trilyon won (17,5 milyar TL) değerinde kur swapı anlaşması yapıldı.
- ❑ Bu durum yine meşhur resmi rezerv , net rezerv ve net rezerv- swap tartışma ve tanımlarını ekonomi gündemine taşıdı.
- ❑ Swap anlaşmaları her şeyden önce bir ülke merkez bankası bilançosu açısından olumlu bir gelişmedir; başlıca iki etkisi vardır , biri rezervler üzerindeki etkisi diğeri ise anlaşma yapılan ülke ile ticari ilişkiler bakımından hem kendi hem de o ülkenin dövizini kullanarak, dolarizasyona karşı önlem sağlar.
- ❑ Swaplar ve rezervlerdeki son duruma bakacak olursak;

ABD Enflasyonu & Biden

- ❑ NYT'nin ABD tüketici fiyat enflasyonu ile ilgili haberine göre temmuz enflasyonu bir önceki yılın aynı ayına göre %5,4 ve bir önceki aya göre ise küresel beklentilere paralel olarak %0,5 olarak açıklandı.
- ❑ Biden'ın enflasyonun geçici olduğu ve önümüzdeki aylarda düşeceği yönündeki açıklamaları gazete haberinde fazla iyimser olarak eleştirilirken;
- ❑ Enflasyona hizmet eden birincil veri olan ikinci el araba fiyatlarının elektrikli araba üretiminde yaşanan çip krizi kaynaklı üretim darboğazı nedeni ile uzun bir süre devam edeceği ve Biden'ın gaz fiyatlarındaki yükselişi durdurmak adına OPEC ile illegal bir görüşme yaparak, üretimi arttırmaları yönünde baskı yaptığına dair açıklamalar var..

Afganistan & Göçmen Gelişmeleri

- ❑ Afganistan'da hızla ilerleyen Taliban güçleri, son olarak Logar vilayetinin yönetim merkezi Pul-i Alem kentine girdi. Pul-i Alem, başkent Kabil'in yaklaşık 65 kilometre güneyinde bulunuyor. Böylece Taliban Afganistan'ın 34 vilayetinden 14'ünde kontrolü sağlamış oldu.
- ❑ ABD Savunma Bakanlığı (Pentagon) Sözcüsü John Kirby, Kabil Büyükelçiliği'ndeki Amerikalı personelin tahliyesi için 3 bin askerin Afganistan'a gönderileceğini ve bu birliklerin sadece tahliye görevini icra edeceklerini bildirdi.
- ❑ Emirhan Yalçın isimli 18 yaşındaki bir genç, salı günü Ankara Altındağ'da Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı Battalgazi Mahallesi'nde bıçaklanarak öldürüldü.
- ❑ Şüpheli iki kişi, tasarlayarak öldürme suçundan tutuklanarak cezaevine gönderilirken mahallelinin tepkisi dinmedi. Çarşamba akşamı havanın kararmasıyla birlikte Suriyelilere ait pek çok ev ve iş yerine zarar verildi. Camlar kırıldı, içlerinde bulunan eşyalar yakıldı. Hırsızlık olayları yaşandı. Emniyet güçlerinin saatlerce süren saldırıları önlemekte yetersiz kaldığı görüldü.
- ❑ Ankara Altındağ'da önceki gece çıkan olaylarda vatandaşları provoke edip sosyal medyada gerçek dışı paylaşımlarda buldukları iddia edilen 76 kişi gözaltına alındı. Yakalananların 38'inin çeşitli suçlardan sabıkası bulunuyor.

Cari İşlemler Dengesi Haziran-2021

- ❑ Cari işlemler açığı, haziranda bir önceki yılın aynı ayına göre 1 milyar 947 milyon doları azalarak 1 milyar 127 milyon doları oldu. Piyasa beklentileri doğrultusunda gelen haziran verisi, 8 ayın ayın en düşük cari açık rakamı.
- ❑ Cari açıkta yıllık bazda yaşanan düşüşte bir önceki yılın haziran ayında 346 milyon dolar açık veren hizmetler dengesi kaleminin bu yılın aynı ayında 1 milyar 511 milyon dolar net fazla vermesi ve ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının 462 milyon dolar azalarak 1 milyar 599 milyon dolar olarak gerçekleşmesi etkili oldu.
- ❑ Altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı, bir önceki yılın haziran ayında 40 milyon dolar fazla vermişken, bu ay 1 milyar 995 milyon dolar fazla verdi. Hizmetler dengesi altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler 1 milyar 26 milyon dolar olarak gerçekleşti.
- ❑ Birincil gelir dengesinden kaynaklanan net çıkışlar, bir önceki yılın aynı ayına göre 418 milyon dolar artarak 1 milyar 21 milyon dolar oldu. İkincil gelir dengesi kaleminden kaynaklanan net çıkışlar, bir önceki yılın aynı ayına göre 46 milyon dolar azalarak 18 milyon dolar olarak açıklandı.

İşgücü İstatistikleri, Haziran 2021

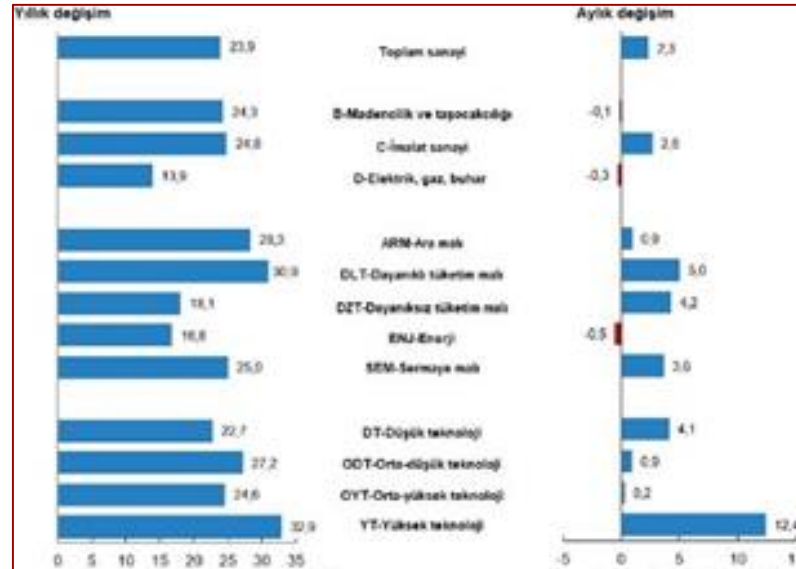
- ❑ Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2021 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre 823 bin kişi azalarak 3 milyon 399 bin kişi oldu.
- ❑ İşsizlik oranı ise 2,5 puanlık azalış ile yüzde 10,6 seviyesinde gerçekleşti. Atıl işgücü oranı ise 2021 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre 4,7 puan azalarak yüzde 22,4 oldu.
- ❑ Haziran ayında sosyal güvenlik kuruluşuna bağlı olmayan çalışanların toplam çalışanlar içindeki payını gösteren kayıt dışı çalışanların oranı, bir önceki yılın aynı ayına göre 2,2 puan azalarak yüzde 29,5 olarak gerçekleşti. Tarım dışı sektörde kayıt dışı çalışanların oranı bir önceki yılın aynı ayına göre 2,1 puan azalarak yüzde 17,3 oldu.

Sanayi Üretimi Haziran-2021

- Haziran ayında ekonominin yeniden açılmasıyla ekonomik aktivite de ivme kazandı. Son açıklanan sanayi üretimi de bu tabloyu destekliyor. Haziranda sanayi üretimi aylık bazda yüzde 2,3 artarken, yıllık üretim artışı, baz etkisinin de katkısıyla yüzde 23,9 oldu.
- Temmuz ayına ilişkin öncü veriler de sanayi üretiminde olumlu seyrin sürdüğüne işaret ediyor. İmalat sanayi PMI endeksi 54 ile son 6 ayın en yüksekinde gerçekleşmişti.

Haftanın Grafiđi

- FT: "Eşik değer 1 milyar\$ üzerindeki start-up ları ile Türkiye geçen yazdan bu yana Avrupa'nın tech yıldızı nasıl oldu?" başlığı ile aşağıdaki grafiği vermiş: Türk teknoloji firmalarının geçtiğimiz 4 yılın toplamından çok sermaye arttırdığı veriliyor.

